

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

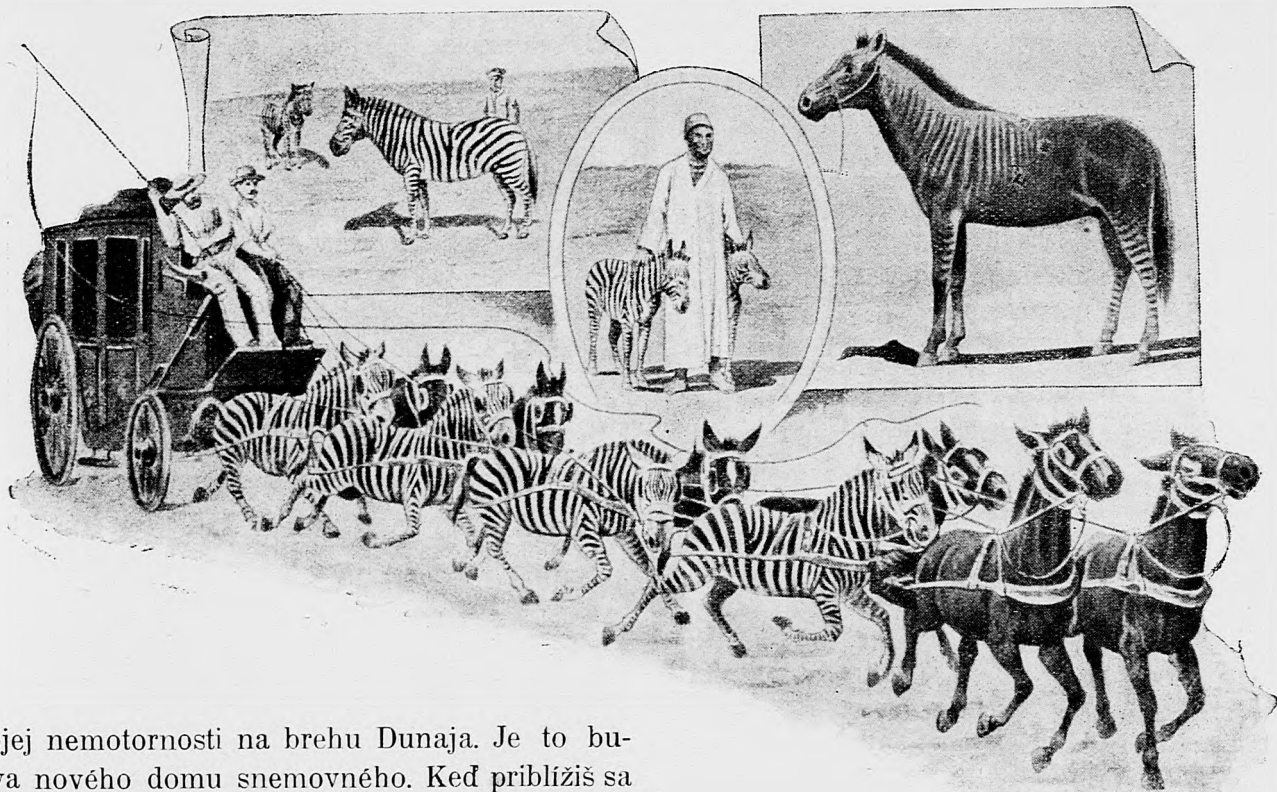
Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálna opacha.

Tí, ktorí mali už šťastie ači snád nešťastie
vbrať sa do Budapešte, zaiste obzreli si aj tú
liberálnu opachu. Tam sa rozprestiera v celej

vrchu spatríš výčnievajúce sa väže na spôsob
vraj východný, bizantisky, — v čom sa budova
táto veľmi podobá bársktorému väčšiemu židov-
skému kostolu.

A jestli už zovňajšok prekvapí každého svo-

Skrotené zebry v službe transválskej pošty.

svojej nemotornosti na brehu Dunaja. Je to bu-
dova nového domu snemovného. Keď priblížiš sa
k tejto budove, až sa tak nalakáš, veď túto bro-
zitánsku opachu nevládzeš prehliadnuť. Len múry
a cifry a stĺpy, a stĺpy a cifry a múry, a všetkého
toho vidíš pred sebou na všetky strany prenes-
mierné množstvo.

Chceš-li jedným pohľadom vidieť aspoň to
hlavné prôčelie tejto opachy, tak musíš previezť
sa na protivný breh na strane budínskej. Ztadiaľ
potom vidíš opachu túto v celej šírine a na po-

jím bohatstvom, tak vnútorňajšok je vstave člo-
veka až omráčiť. To samý mramor, zlato, malba,
ligotanie, až tak oči štekli. Skutočne, poriadného
kresťanského človeka musí mráz prechádzať, keď
vidí pred sebou toľkú pohanskú nádheru.

Do tejto teda pyšnej budovy majú sa schádzať

bedliví vlastiotcovia už od jasene, aby kovali ďalej tie «oblažujúce» vás zákony so zápalom vlasteneckým.

Ale chyba lávky!

Tu naraz vykvytlo, že všetci tí stavitelia, umelci a draho platení dozorcovia pochodili skoro tak, jako istí dedinskí murári, ktorí keď postavili dom na poschodie, pri oldomáši zbadali, že zbudli na schody, a teraz môžu po rebríku lazif do poschodných izieb. Nuž aj pri novej snemovej budove ráčili sa pomýliť páni osvietení stavitelia a dozorcovia. Lebo keď je už asi všetko hotové, až teraz zbadali, že spravili málo sedadiel pre pánov veľkomožných vyslancov — a táto chyba sa vraj už ani napraviť nedá.

Hľa liberálna dôkladnosť!

Ale vysvitlo o tej novej parádnej budove ešte aj iné. Vysvitlo, že ešte pred sedemnástimi rokmi bol utvoril zákon starý Koloman Tisza, ako tedajší ministerpredseda o budovaní nového tohto domu snemového. Dľa toho zákona mala tá budova stáť *desať millionov*, a mala sa postaviť behom *desať rokov*.

Začalo sa teda budovať. Pozemok (opacha tá rozvaľuje sa na dvoch kat. jutrách!) na ktorom sa stavať malo, boli si pokúpili už dobre vopred istí liberáli, a teraz ho s výborným zárobkom predali, a ubohý ľud musel im ho zaplatiť. Hlavným dozorcóm stavby stal sa gróf *Eudevít Tisza*, zaiste nie preto, že bol v rodinnom sväzku so starým Kolomanom Tiszom, ale len zo samého nadšenia vlasteneckého. No potom už začali stavať, perse, že všetci podujimatelia boli samí pohlavári liberálni.

Nuž potom už aj šlo s tou stavbou ozaj po liberálsky. Ako by boli pomútení na rozume, ako by sa boli trápili s väzou babylonskou. Sedemnásť už minúlo od počiatku stavania rokov, a so stavbou sú ešte nie hotoví. Na miesto 10 millionov narobili už 35 millionov, slovom *päťajtridsať millionov* striebra útrat! A to musí byť všetko dobré a platné. Pán Boh chráň, volakoho ľahať za to na otázku! Však národ je na to, aby tie nemilo Bohu prebajdakané milliony zaplatil. Načo-že by boli potom exekútori?

No a tie maľby! Na niektorých sú také «utešené» podoby, že ich bude treba soškriabať a poriadnejšie namalovať. — A ty sozobráčený ľudu nepytaj sa nič, len zaplať pánom za brindzu, bo

ináč pošlú ti na krky exekútora. Volili ste si na veky tých roztomilých liberálov, nuž vám tých útrat dobre nasolili.

Ale máte aspoň postavenú opachu na večitú pamiatku vašej otrockej liberálskosti. Keby ste neboli vyvolili ľudových ablegátov, nuž nemuseli ste o ničom vedieť a páni liberáli boli by sa hostili snáď ešte aj druhých sedemnásť rokov okolo opachy. Teraz ale tá nešťastná ľudová strana vopchala i do toho nos a tomu sú len ľudoví voličia na príčine, mali si nevyvoliť ľudákov. Ešte že vraj aby vyslal parlament vyšetrujúcu kommissiu, ktorá by ľahala na zodpovednosť pánov liberálov! A toto sa opovážil žiadať ľudák Rakovszky! Za to mu liberál Štefan Tisza ráčil nadať do bezočivcov, lebo že vraj zakaľ nebolo ľudovej strany na sneme, zatiaľ nikto nepostaral sa do tej stavby. Nuž pravda, liberálom je hneď každý bezočivým, kto im papu odráza. Aj ty ľudu si im bezočivý, že nechceš im ďalej otročiť: tvoje biedy, mozole, slzy a kliatba, to všetko samá bezočivosť; len pažeráky liberálov majú na hltanicu vyvalené okále, u nich nielo bezočivosti.

A pán prorok pokojamilovný Széll ráčil všetko pekne zahľadiť. I veľmi, uznával, stala sa chyba, ale to sa dá všetko napraviť, aj sa napravi bez všetkej vyšetrujúcej komissie. Čo toľko asi znamená, že páni liberáli majú patent na akékoľvek krkolomné šafárenie, to všetko napravi sa z mozoľov ľudu, veď ľud je ešte tu, ešte vždy vie pracovať, trhať sa o hlade o smade: oj, ten daňujúci ľud všetky tie chyby liberálne zakryje.

A koľko je takých na liberálny spôsob postavených opach po celej krajine? *E.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Premena v ministerstve obchodu.

Keď volaktorý z ministrov stane sa nemožným, vtedy «dobrovolne» podakuje sa za úrad. A tak sa to robí aj s nadžupanmi, štátnymi sekretármi a vôbec so všetkými vysokými úradmi. Ešte nikto neslýchal, že by takýchto vysokopostavených pánov boli z úradu odohnali — oni vždy dobrovolne zriekajú sa úradov a každému uchádza sa potom hodne masťná penzia, ba aby neráčil sa hne-

vat, ešte mu aj voľajaké vyznačenie pridelia. Takáto hľa je tá liberálna panská politika. Už s chudobným človekom robí sa to ináč. Malý úradníček, hoc je aj liberál, musí na miesto svojich hlaváčov otročiť v kancelárii zakiaľ neoslepne — potom mu snáď šprtnú akú takú penziu; ale jestli sa v dačom nedokázal, alebo jestli jeho princípál potrebuje uvaliť priestupky svoje na neho, nuž veru ten malý úradníček-otrok nemôže tak «dobrovolne» zaďakovať, lež ho pekne-rúče vyženú, aj pokutujú, a potom hybaj po zobrání s celou nešťastnou rodinou. A za takúto panskoliberálnu politiku má sa potom bláznif každý. Teraz «zaďakúva» pán minister obchodu Hegedüss. Rozumie sa, že «dobrovolne» a preto penzia mu nevystane, ba sa mu snivalo aj prepytujem o barónstve, ktoré by teraz obsiahnuť mal, z čoho však sotva čo bude. S ním pojde tiež «dobrovolne» aj jeho sekretár Nagy.

Na miesto Hegedüssa vymenuje kráľ liberála Horánszkeho. Tento Horánszky vyznačil sa tým, že pred dvoma rokami prekazil ďalšie pojednávanie autonomičného kongressu — to bolo potrebné vzľadom na nastávajúce krajské voľby, aby katolícke duchovenstvo nerozhoršilo sa nad takou autonomiou, akú vláda zamýšľa. Pri terajšom už zakončenom autonomičnom kongresse tiež vyznačil sa, lebo len jemu treba pripisovať, že väčšina kongresistov odhlasovala temer všetko, čo si vláda zažiadala. A že sa opovážil vystúpiť aj proti katolíckym školám a žiadal z vlasteneckých ohľadov len štátne, a že vystúpil z tejto príčiny aj proti sedmohradskému biskupovi grófovi Majláthovi: nuž toto sa mu všetko počítavalo za nesmierne zásluhy a on stane sa ministrom obchodu, ačpráve sa s obchodnými otázkami za celého života nikdy nezaobieral. Tá veľkopanská politika teda vyžadovala, že Horánszky musel sa už raz dostať k vmasnému hrncu — a k vôli tomu zase Hegedüss, ač nič horší od Horánszkeho, musel dobrovolne zaďakovať. A teraz nech sa páči obecnstvu hrdlačiť a platiť na nich.

Odvolaná petícia.

Liberálni bašici nazdávali sa, že slavná kráľ. Kúria bude im k vôli rad-radom zrušovať voľby našich Iudových vyslancov. V tejto hlúpej nádeji svojej napadli nám temer všetky voľby a zadávali veselo petície proti našim vyvoleným Iudákam. A potárali v tých svojich petíciách všeličo, posnášali strašné žaloby, že takto a takto búrilo a strašilo sa pri našich voľbách. Keď ale Kúria žiadala aj zistenie všetkých tých obžalôb, nuž už potom ostali liberáli v blate, lebo dokazovať nevedeli ničoho.

Tak boly napadli aj voľbu dr. Kovácsa, novozámskeho vyslanca Iudového. Žaloba by im bola však špatno vypadla, preto pomysleli si, že hanba je síce zutekať, ale nech len osoží. Teda keď badali, že s petíciou nedocielili by nič, ráčili zutekať a petíciu ešte zavčasu pekne-krásne odvolali.

Aj proti nášmu Gejzovi Szüllő boli zadali petíciu a pred pojednávaním odvolali ju. A hneď podviazali si lepšie galotky a podali ešte jednu petíciu proti nemu. Teraz im Kúria odhodila. Na zdravie!

Katolícká autonomia.

Svetský predseda katol. autonomičného congressu gróf Julo Szapáry požiadal ministra kultu Wlassiča, aby vyprostriedkoval mu u kráľa výsluch, na ktorom oddať by mohol prijatý congressom už elaborát katolíckej autonómie.

Porady autonomičné sa teda zakončily a elaborát o samospráve katolíkov prijatý je. Teraz nasleduje, aby ho aj kráľ potvrdil. To kráľovské potvrdenie deje sa s usrozumením ministerstva. Katolíci nemajú ani najmenej príčiny spokojnými byť s tým elaborátom, veď práve v tých najvzneženejších otázkach ostane všetko na starom. Základiny penažné naše nám dfa toho elaborátu nevydajú, do škôl svojich nebudeme mať temer žiadnych práv; a do vymenovania bohatých cirkevných hodnostárov tiež nie. Jedným slovom, liberálni páni chcú na katolíkoch orať — oni držiaac v ruke naše bohaté majetky považujú nás za dobrú, práce schopnú zápraž.

KRAJINSKÝ SNEM.

Búrka v snemovni.

Túto zapríčinil Pichler.

Napádal saských vyslancov. Hovorí o nevlasteneckej vyučbe v saských školách a spomína, že Korodi daroval jednému saskému gymnásimu známú Zimándyho knihu o Ludvikovi Kossuthovi. (Veľký krik. Ludvik Olay zlostne volá: Hanba! Mamľastvo! Treba ho vyhodit! Nepatrí sem! Béla Kubik: Mlčí! Hrubú kožu ma na tvári! Podobné výkriky bolo počuť z viacerých úst.) Pichler ďalej hovorí, že saskí páni v cudzozemsku prevádzujú spisovateľské závratníctvo, v nepravom svetle predstavujú Uhorsko. (Béla Kubik: Svet klamú! Schmidt: K poriadku! To predseda nejde.) Saskí vodcovia vyžierajú saský Iud. Ďalej hovorí o pôvode Sasov, ktorí prišli sem ako nevzdelaní zobráci a bedári a dnes si žijú v hojnosti a predseda sa ponosujú. Keď Sasi budú takto pokračovať, provokujú národný tyranismus. (Pochvala a potlesk.)

Keď potom Korodi začal sa ospravedlňovať, vtedy už taký strašný krik nastal, že Korodi musel prestať. — Na druhý deň všetky noviny zazlievaly vyslancom také vystupovanie proti Sasom.

Miernejšie zachovali sa vlastiotcovia pri reči Martina Kollára, ačpráve i pri tejto bolo toho kriku dosť.

Martin Kollár, trnavský vyslanec začal s tým, že rytierskosť bola vždy hlavnou cnosťou maďarského národa. Slovenský Iud od kráľov z domu Árpádovho vždy spolu cítil a krv vylieval s Maďarmi a teraz keď je v biede a vysfahuje sa, treba hľadať toho príčiny. Rečník príčinu toho vidí v duševnej zaostalosti Slovákov a túto pripisuje školám, ač vyučovanie maďarčiny považuje za užitočné.

Na to vyvolávali na neho: «Pánsláv! Rus». Kollár však osvedčil sa, že si to vyprosí, bo že ako katolícky kňaz bol by zradcom vlasti a cirkve, keby pomýšľal na Rusko.

Po rečiach opozičných vyslancov odpovedal ministerpredseda Széll. Nás zaujíma zvlášte, ako odvetil na návrh ľudovej strany dotične všeobecného hlasovacieho práva. Rozprestreniu volebného práva nenie nepriateľom a jednotný census schvaľuje. Neni nepriateľom primernejšieho podelenia volebných okresov, ale všeobecné hlasovacie právo neprijíma. Radšej nech povedia o ňom, že je nie liberálom a nie demokratom, ale nemôže na seba prevziať zodpovednosť, aby zástupy mobilisovali proti maďarskému národnému štátu. Proti zneužívaniu pri voľbách a priestupkom úradných medzítok rečník urobí všetko. Prejdúc na národnostnú otázku vyhlasuje, že na pôde maďarského štátu národnostnú otázku neuznáva.

A ja, ktorý nechcem, aby dakto pred svoju materskú reč mal škodu, polepšením pravosúdia, administrácie a hmotných záujmov chcem docieľiť, aby sa každý rovnak dobre cítil v tejto krajine, nech hovorí bársjakým jazykom. Nie potlačovaním, terrorisovaním, lež imponujúcim vystúpením a účinkovaním maďarského štátu láskou k slobode, vývinom štátu a jeho veľkými cieľami chcem ich pomadařit.

Z pomedzi rečníkov opozičných, ktorí podali návrh, použil záverečného slova len náš Fr. Buzáth. Polemisoval s ministrom Lukácsom a povedal mu do očí, že keď pozície štátneho rozpočtu uvádzal, hovoril vedome nepravdu.

Úprava.

Počúvame, že «Krajinský vzájomný Assekuračný Spolok» — «**Országos Kölcsonös Biztosító Szövetkezet**», ktorý do rúk *Zigmunda Szönyiho* (Spitzer) prešiel, cestou pravotnou rozličné **náhradné poplatky** vyžaduje od tých, ktorí u toho spolku poistení boli. Asiže žaluje ich, na kolko je nám známo, tu v Budapešti, čo je celkom prirodzene veľmi nepríležitosté a s veľkou trovou spojené pre tých, ktorí na vonkove bývajú. Jestli sa ale na pojednávanie k súdu nedostavia, vtedy ich posúdia, ako sa vraví, pre vzdorovitost a pán Szönyi vyhrá process proti nim.

Aby sme teda našich ctených čitateľov osvobodili od útrat a od prípadnej škody, oslovujeme všetkých, ktorých Žigmund Szönyi (Spitzer) v mene «Országos Kölcsonös Biztosító Szövetkezet»-u zažaloval, nech pošlú s podpisom **mena svojho a dvoch svedkov** a tiež 50 krajciarovým kolkom opatrené pravotárske splnomocnenie na dolupísanú kanceláriu a my sa už potom postaráme pre nich o pravotára, ktorý bezplatne pôjde ich tu v Pešti pri pojednávaní zastávať a obrániť záujmy jejich. Rozumie sa, že aj žalobné listiny majú poslať so splnomocnením.

V Budapešti 25-ho februára 1904.

Kraj. ústredná kancelária
«**Ľudovej strany**»
Budapest. VIII., József-körut 35 sz.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľk. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého križa pápežského «di benemerenza».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Etyeku, majiteľ zaslúženého križa pápežského «di benemerenza».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkoostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence
Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčastníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 kor.,
II. " " " " "	I. " " " "	200 "
III. " " " " "	III. " " " "	102 "

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so sloboďným vodičstvom.

Podmienky príhlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasťniť na tejto púti, majú sa prihlásiť hneď u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostrackého, ku ktorému súčasťne s prihlášením sa má poslať preddavok 30 kor. poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi dopošlú. — Ku príhlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Všetkých vzláštne prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť mohli — o najvcasnejšie sa prihlásenia.

Púť pohne sa z Budapešte dňa **10-ho apríla** bež. roku.

Cesta zpíatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spolucestovanie len ta idúc je nütne, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľubosti predĺžiť a na zpíatočnej ceste po čiare železníc kdekoľvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni a toto vždycky opakovať, kedykoľvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

Jozef Kompánek,
farár ostratický (Nagy-Sztriczze Trencsénmegye).

Dačo o ľudových spisoch.

Že náš hornouhorský slovenský ľud rád číta, to musí uznať každý, kto ho pozná. Len to je otázka, že čo číta ten ľud? A jaké spisy číta ten ľud? Dosť smutno, že na tieto otázky nasledujúce som nútený písať:

Na jarmakoch od všeliakých klamárov pokúpí rozličné nemravné spisy, ktoré pomaly vykorenia zo srdca ľudského vieru, mravy, a na miesto toho, že by podporovali tieto spisy čnosť, rozširujú a rozmnožujú hriechy, a o mnoho viac nakazia v ľudu, než koľko napraviť sú v stave duchovné osoby a priatelia ľudu. Tieto nemravné spisy sú bezpochyby príčinou mravného úpadku nášeho ľudu.

Smutný, ale pravdivý je tento úkaz. Každý jeden, komu na srdci leží blaho ľudu, má všetko učiniť, koľko je len v stave, aby sa tieto nemravné a zkazonosné spisy vykorenily, a miesto nich aby sa také uviedly, ktoré blaho ľudu napomáhajú.

Prevelebný pán *Konštantín Kniha* pre ľud vydáva takéto spisy, ktoré cielia len blaho ľudu, a tieto spisy bárs kto si môže zaopatriť, veď jeden spis stojí len 3—5 krajciare.

Ale aj toto podujatie len tak dosiahne svoj cieľ, jestli páni duchovní a učitelia, všetko možné učinia, aby sa tieto spisy medzi ľuďom rozmnožily. Mali by teda títo Páni vysvetliť ľudu, že tie zbojníkov a mordárov oslavujúce spisy na koľko búrnia mravy celých obcí, a že tieto skrže pána *Knihu* vydané spisy jaké osožné sú, a že skrže čítanie týchto mravy a pokoj domáci sa podporuje. A v skutku, jediný poklad ľudu je: čistota mravov; toto osladzuje jeho celý život. A tento poklad zachrániť je úlohou každého priateľa ľudu. Lebo že s mravy súvisia aj skutky, to sme možem povedať, a s týmito zas súvisia jeho gazdovské pomery. Nech si teda rozváži každý jeden, kto takéto mravy ľudu otravujúce spisy kupuje, že tým podporuje otrovu, ktorá slovenského roľníka pomer k cirkvi, k jeho rodine a vlasti roznečuje. Lebo keď takéto spisy prečítame, v mnohých najdeme najnebezpečnejšie anarchisticke nauky, ktoré z cudzozemska k nám sa dostaly a ľud k revolúcie dráždia. Veď tento náš ľud nežije v Kanaane, farchy má veľké, potreby rozličné mu pribývajú, ale na pribývanie dôchodkov jeho si nepomyslí nikto. Len jedna iskra je potrebná, a

náš ľud omámený do priepasti padne, ktorej na kraji stojí.

Takéto zkušenosti dovedly vp. Konštantína Knihu na tú myšlienku, aby s veľkými hmotnými obetami ruku podal tomuto úbohému ľudu pomocou dobrých spisov. Ale aby svoj cieľ dosiahnul, potrebné je, aby páni duchovní a iní priatelia ľudu ho podporovali, ktorí poznajú biedu ľudu a s ním sa zaobierajú. Oni sú povolani súčasť brať v tejto blahonosnej práci, aby chválu a slávu doniesli na svätú cirkev, aby strážili nad mravy ľudu, aby ochránili náš dobrý ľud od záhuby.

Slovutný dr. *Prohászka* na minuloročnom katolíckom sjazde hlásal, že cirkev katolícka nesmie sa utiahnúť medzi múry posvätné náboženských cvičení, lež že má vystúpiť i do života medzi ľud a svojim učením vplývať na všetky zvraty života verejného. Z tohoto by nasledovalo, že máme pozorovať a vplývať aj na spisbu ľudovú. Keď nebudeme pestovať ľudovú spisbu my z lásky k tomu ľudu, nuž veru budú ju pestovať iní, lenže ju použijú proti nám! Musím so žiaľom vyznať tu verejne, že my ani z ďaleka nestaráme sa o spisbu ľudovú tak, ako starajú sa na pr. socialisti peštianski. Naši ľudia dostávajú tu od svojich kamarátov Čechov hromadu rozličných vovín a spisov českých. Poznám, že peštianski Česi, vyjmúc niekoľko veľmi bohatých obchodníkov, sú všetci socialisti. Najväčšia čiastka nepotrebuje sobášu žiadneho, ačpráve ináč žijú si ten svobodný rodinný život dosť príkladne. Do chrámů nechodí ani jeden temer. Majú svoje spolky a ich veľmi bedlive navštevujú. Čítajú noviny, učia sa telocvik, spev, prednášky a tanec. Sú triezvi, ba sú aj antialkoholisti a majú ďaleko lepšie postavenia a dôchodky nežli poviem Slováci a Poliaci. Medzi týchto Čechov zamiešalo sa už mnoho Slovákov, ba daktorí už miešajú slovenčinu s češtinou. Títo Česi dávajú našim Slovákom, ako už povedano, mnoho novín a spisov, pravda len českých. Takých socialistických českých novín dochodí do Pešte až do 30, ktorých najväčšia čiast vychodí za dva týždne raz. Medzi denníkmi najrozšírenejšie sú «Hlas Lidu» a «Právo Lidu», medzi týždenníkmi «Nová Doba» a «Zář». Malých spisov českých ako príloh ku novinám «Zář», jesto v Pešti rozhodeno do 50 druhov a iných tiež do 20. Slovenski socialisti

vydržiavajú tiež svoje shromáždzenia a večierky. Na týchto rečnia za vzdelanosť a proti šnapsputikám, a hrešia na kňazov, že zanedbávajú slovenský ľud k vôli pánom. Učia sa pravopis, rečenia, tanec — ináč majú svorné styky s ostatnými socialisty peštianskymi. Socialisti sa navzájom podporujú pri zaobstaraní práce. Majú svojich pravotárov, lekárov. Učení ľudia (doktori) držia im každý temer večer prednášky. Majú v Budapešti 50 spolkov a po iných mestách 52.

Socialisti majú v Brüsseli medzinárodné tajomníctvo. S týmto tajomníctvom sú spojené všetky krajiny. Delegáti uhorských socialistov do tohoto tajomníctva sú: E. Garami a Jakub Weltner. Krome toho aj ablegáti socialistickí majú medzinárodný odbor, To tajomníctvo a ten odbor majú na tom pracovať, aby socialistické pohyby boli všade svorné a tak prospešnejšie. Socialisti majú o všetkom štatistické dáta. Majú popísané všetky fabriky, ktorá má koľký kapitál, koľký obrat a čistý osov, koľko sa platí delníkom, koľko hodín kde sa pracuje. Socialisti začínajú použiť učenie Kristové o láske, o bratstve a rovnoprávnosti. A [použijú život a učenie Kristové proti takzvanému kterikalizmu, t. j. proti kňazstvu, ktoré vraj napomáha pánom chudobu utláčať a v hlúpotě držať.

Toto všetko len z väčša uvádzam tým cieľom, aby sme každý rozmýšľali nad vzbúrami v Triestu, Španielsku a v Belgicku. Myslím, že dobre zorganizovaná činnosť socialistov dá nám všetkým dosť starosti o krátky čas. Oni tu v Pešti verejne posmieľajú sa, že naša bohatá cirkev za delníkov ani krížom slamy nepreloží, a že neuvtorila v Budapešti ani len jedného spolku svojho pre robotníkov. Sám som počul na jednom takom shromáždení, jako vytýkal istý Čech tunajším kňazom, že zabraňujú slovenský spev a slovenské kázne v chrámoch, nie vraj k vôli Bohu, ale k vôli pánom, aby ostali Slováci hlúpi; lebo nemáš vraj poslušnejšieho hoväda do práce nad Slováka, a to sa pánom ľubi, a kňazom sa zase väčšmi ľubi pánska láska, než láska Kristová k chudobe.

Na Veľkú Noc budú uhorskí socialisti vydržiavať v Pešti krajinský zjazd a tu má sa previesť i to, aby maďarský jejich časopis «Népszava» vychodil i v slovenčine. Podmienka bude, aby sa v tom slovenskom časopise viera nenapádala, lež má sa v ňom bojovať s úctou oproti viere za

lásku a svobodu Kristovú, a proti panstvu kňazov a kapitalistov.

A my čo? Máme spolky robotnícke? Máme im čo podať proti tolkým českým spisom? učíme sa pravopis reči ľudovej?

My toho všetkého nemáme.

A. I. študujúci.

BESEDNICA.

V cisárskej krypte.

Dumná klenba, dlhé chodby,
buré¹ steny, čierne mreže ...
Hrobový mlk ako hrot² by
v hlbi útrov vrtá, reže.

Rady rakví, jednoduché,
však i skvostné, drahé pri tom;
všetky nemé, všetky hluché,
prerývajú srdca citom.

Veľrod nachu,³ skvelých trónov,
lesklé korún, držiav moci,
velitelia milliónov
driemu, snijú v truhel noci.

Hlavy hluku, chvály, blesku,
imž hold niesly kmeny, riše,
vzkročily prez smrti stezku⁴
do podzemnej temnej tíše.

Páni nadpráv, žitia, mretia,
krve vojen. ohňa, mieru⁵
nerozhodnú, neodvetia,
opatrujú krypty dieru.

Tu spí vláda, pôžit, krása,
hrdosť, ples, jas, nádhernosti —
Hrudou⁶ sviera, myslou striasa,
mráz prechádza špiky, kosti.

Tu spočíva múdrosť, prepych,⁷
sila, zvôľa,⁸ Mús umenie;
trosky, rummy snažieb lepých,⁹
závratných sfär zlaté snenie.

¹ burý = tmavošerý, ² hrot = kopia, ³ nach = purpur
⁴ stezka = chodník, ⁵ mier = pokoj, ⁶ hrud = prsia, ⁷ prepych =
luxus, ⁸ zvôľa = despotismus, ⁹ lepý = veľkolepý.

Vid cisárskych prachov, svlekov¹⁰
kniežat, kráľov uku¹¹ dáva:
časy zdrtia duby vekov,
minie granit, sveta sláva.

Minie, zhynie, bárs je jaká —
len enosť, vrúcnosť večnom dýše.
Duch ligotný, hoc žobráka,
v neba slasti sa kolíše.

Dlhomír Polskij.

Jedna kapitola z prírodopisu o krajčiroch.

Nakreslil Zaoses.

Mal bych príčinu síce hnevať sa na krajčira, lebo mi raz na novom salónovom kabáte — ktorý som ku jednej politickej slávnosti sírne potreboval — tak dlhý driek pristihol, že tento zbytočne dlhý driek a k tomu moje krátke nohy daly mi podobu daxlikového psika, s akým myslivci vyhánajú z dier jazvecov. K tomu ešte aj na posmech tie dva gombíky, aké na salónových gérokoch za chrbátom na drieku bývajú, tak nízko mi ten krajčír prišiel, že mi ony skoro niže chrbtovej kosti vypádaly, čo mi potom mojemu drieku ešte dlhší výhľad spravilo. Rozumie sa, že v takejto psisko-daxlovej gále nemohol som bez posmechu účasť brať na tej politickej slávnosti. Attilu som ale vzial nemohol, lebo ju v hazafickej úcte už nedržia. Nuž ale za to sa na krajčira nehnevám, aj krajčír nám ku mnohému poučnému slúži.

Boh na začiatku sveta vyznačil a posvätil krajčira a jeho stav tým, keď On sám chcel byť prvým krajčírskym cechmajstrom v raji.

Keď Adam so svojou manželkou Evou následkom neposlušnosti proti Pánu Bohu, zbadali, že sú nahí a sírne potrebovali rúcho a nevedeli si poradíť, čo v takom nemilom položení majú robiť, poskákali ako pošetilé deti do kríkov, by sa pred Pánom Bohom ukryli, a tu skrytí počali do remesla krajčirov fušovať, ba im ešte aj konkurenciu robíť s lacným rúchom, z lacnej látky fíkových listov, z ktorých sebe počali prví, ale nepraktické nohavice šíť.

Pán Boh keď zbadal, že v takéto neforebných šatoch bez pohoršenia ukázal sa svetu nemôžu, dal im pevný kožený štof a návod ku poriadnejším šatom; je pravda, že nie síce dľa módy parížskej, ale do života a práce síce šaty. On sám ráčil byť prvým krajčírskym cechmajstrom nášeho pokolenia ľudského. Boh musel ľudí najprv zaodiať, a im ukázať, ako si napozatým oni sami majú rúcho robiť, a až potom teprv mohli ľudia ísť do práce, a povinnosti svojich stavov konať, keď už boli zašatení.

My všetci potrebujeme najprv krajčira, lebo pričádzame holi a nahí na svet. Keď chceš tvoje dieťa do

školy poslať, najprv ideš ku krajčirovi, pravda? lebo však nahé ho poslať nemôžeš, ako cigáň. Rúcho nevinnosti sme stratili v raji, a zato sme ztadiaľ stidlivosť doniesli, ktorej krajčír na pomoc ide so šatmi.

Pri ženbe a pri vydaji sme až veľmi odkázani na krajčira. Koľko šiat tu treba, to ti je známe. Len Adam a Eva sa sobášili bez rúcha, lebo boli oni vtedy v stave nevinnosti, svätosti a spravodlivosti, ale sobáš ten bez krajčira bol nielen prvý, ale hneď aj posledný sobáš tu na zemi.

Diabol ale človekovi veľmi závidel, že sám Pán Boh ráčil sa ho zaujať a jeho nahotu a stidlivosť, ktorá mu nepríležitá bola a za trest mu slúžila, rúchom prikryť, a ako prvý krajčír službu svoju jemu z milosrdenstva ponuknúť.

Diabol je ako opica, aj jeden sv. otec ho nazýva: «opycou Pána Boha», lebo vraj kde si Boh postaví kostol, tam diabol hneď v blízkosti si vystaví «kapličku». Takýchto kapličiek blízko kostolov nechal si voľakedy diabol mnoho stavať; krémy totižto, v ktorých, keď sa služby božie v kostole Pánu Bohu odbavujú, diabol tiež chce, by sa aj jemu služba v jeho kapličkách od svojich verných konala a síce tak, ako v kostole. V kostole sa káže, aj v diablových kapličkách sa káže, ako netreba knázov ctiť a poslúchať a im ani cirkve neveriť.

V kostole veriaci sa modlia, spievajú, Boha a Ukrižovaného chvália. V diablovej kaplici jeho verní kľajú, zlorečia, Bohu sa rúhajú, Krista a kríž Jeho potupujú, aj spievajú a špatné hnusné reči vedú. V kostole ľudia vzájomne modlitbou sa povzbudzujú, v kaplici diablovej tiež sa povzbudzujú ku hrešeniu, ku bitkám a ku iným veciam, ktoré Luciferovi mnoho do kuchyne prinášajú.

Diabol si ale aj iné kaplice vystavil, síce sedem hlavných, v ktorých sa jemu obeta sedem hlavných hriechov prináša. V prvej kaplici založenej ku pýche prijímá on obety pýchy v šatoch, zvlášte od ženského ľudu. Žena vyhnatá, z raja neuspokojila sa s tým jednoduchým rúchom a jeho jednoduchým krojom, ktoré jej Pán Boh dal, keď ju z raja vypovedal a do sveta vyhnal; ona ustavične vyhľadávala všeliakú premenu, módu, kroj, cifry v šatoch a diabol ju v jej všetečnosti a v nestálosti ochotne podporoval, zvlášte s takzvanou parížskou módou a vystavil veľký bazár módy parížskej ku udržovaniu a podporovaniu pýchy v šatoch. On k tomu cieľu upotrebil ľahkomyseľného parížského ženského krajčira.

(Dokončenie nasleduje.)

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pofahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

¹⁰ svleky = pozostatky, ¹¹ uka = náuka.

CHÝRNIK.

Pápežovo jubiläum. Z Ríma oznamujú, že 3. marca, z príležitosti pamiatky pápežovej korunácie vatikánsky veľvyslanec rakúsko-uhorskej monarchie gróf Széchen oddal pápežovi vlastnoručný blahoželajúci list nášho kráľa. Vo Viedni pápežský nuncijs Talliani v deň pamiatky korunácie dal skvostný obed, na ktorý boli pozvaní minister zahraničných záležitostí, aristokracia viedenskej talianskej kolonie a diplomatický sbor.

Pruský princ Heinrich v Amerike. Z Washingtonu telegrafujú: Keď princ Heinrich so zahraničným ministrom Hayom a s admirálom Evansom doviezol sa k Bielemu domu, vojanská stráž salutovala a námornícka kapella zahrala nemeckú národnú hymnu. Princa štátny sekretár Peirce zaviedol do audienčnej dvorany Bieleho domu, kde ho uvítal predseda Roosevelt, ktorému nemecký veľvyslanec Holleben predstavil princa. Po srdečnom uvítaní predseda a princ trochu sa porozprávali a po srdečnej odobierke princ Heinrich navštívil nemecké veľvyslanstvo, kde krem veľvyslancu Hollebena aj predsedu kolumbiánskeho okresu Mac Farlan vítal vysokého hosťa. Princ zatým osadnul v hoteli «Williarb», kde mu Roosevelt vrátil návštevu. Spúšťanie novej cisárskej jachty «Meteor» na more odbývalo sa 26. februára na Sholtes-Islande. Výkon krstu novej lode previedla slečna Alice Rooseveltova asice po nemecký.

Šľachtictvo v Rusku. Nedávno šiesti židia žiadali, aby na základe udelených im rádov boli vnesení do počtu šľachticov gubernie kurskej. Kurská šľachta zavrhol žiadosť a vyslala deputáciu k cárovi, aby ráčil rozhodnúť, že žiaden žid, či je pokrstený alebo nie, na základe udeleného mu rádu nemá práva žiadať, aby mu priznali šľachtictvo, alebo aby ho vniesli do soznamu šľachticov. Deputácia predložila cárovi i memorandum o právach židov v Rusku a o ich chovaní sa voči Rusku. Po tieto dni — ako z Petrohradu sdeľujú — senát obdržal cársky úkaz, ktorý nakladá, že otázných šiestich židov nesvoobodno vniesť do soznamu šľachty kurskej a že židia vôbec, a čo by mali akékoľvek vysoké rády, na základe ktorých majtelia môžu si nárokovať šľachtictvo, predsa nesmú byť prijatí do rádu šľachticov ruských.

Z biskupstva spišského. Štefan Pironcsák, dekan-farár v Trstenej (Orava) a redaktor «Kráľovnej sv. Ruženka» prešiel do Jablonky (Orava) za farára a Bela Teschler, farár spiško-vikartovský prešiel do Liptovského-Hrádku.

Falošný chýr. Nielen do Budapešti ale i do viacerých iných veľmiest Európy došly telegrafické zprávy, že proti srbskému kráľovi Alexandrovi spáchali útok. Redakcie budapeštianskych časopisov dopitovali sa telegra-

ficky v Belehrade. čo je v tom pravda, no žiadneho objasňujúceho telegramu nedostali a hneď zatým zo Zimúna úradne oznámili, že z Belehradu neexpedujú žiadne telegramy. Ale vec sa vysvetlila. Chýry o útoku neboly síce pravdivé, ale predsa mali istý, ačkoľvek slabý základ. Z Belehradu totiž oznamujú, že jedon vojenský poddôstojník vedel si vyprostredkovať, aby ho kráľ Alexander prijal na výsluchu. Keď sa potom poddôstojník dostal pred kráľa, žiadal, aby mu hneď a hneď vyplatil zavislý žold a začal nadávať kráľovi. Robil mu ostré výčitky, že kým on (kráľ) a ministri žijú si v hojnosti, vojaci musia hladovať, lebo už od týždňov nedostávajú platu. Pred dvermi audienčnej izby stojáci gárdisti počujúce krik v nútri, vbehli ku kráľovi a odvedli rozhorčeného vojaka. Tento výjav natoľko rozčulil kráľa Alexandra, že hneď prestal dávať výsluch a utiahol sa do svojich komnat.

Assentírka. Dňa 28. apríla bude assentírka v Késmarku (Spiš). 25. a 26. apríla assentirovaní budú vojovinní késmarského okresu. V Lubici bude assentírka 29. apríla a v Belej 30. apríla.

Zle pochodila smrť. P. H. podáva nasledovnú historiku: Jedna Šarišanka dostala z Ameriky od svojho muža 2000 korún. Peniaze na svedectvo rýchtárovo byly žene aj doručené, ktorá ich hneď uložila do sporiteľne a spokojne si ľahla na nočný odpočinok. V spánku ju však vyrušila smrť, ktorá sa dostavila ku posteli poverčivej ženskej v bielej plachte, s kosou na pleci a začala preľaknutú ženu strasiť, že ak si nevykúpi od nej život 2000 korunami, tak ju zabije. Ubohá žena dostala pravda ešte viac strachu a pod prísahou prisľúbila smrti, že do sporiteľne vloženú summu druhý deň vyzdvihne a svoj život vykúpi. Na druhý deň sa žena vskutku dostavila v peňažnom ústave, kde úradníkom veľmi napadlo, že žena pred dňom uložené peniaze už chce vybrať. Dotiaľ sa jej vyzvedali, vypitovali, kým im konečne všetko nerozpovedala, na čo jej 2000 korún hneď vydali. Avšak zároveň upovedomili o veci aj žandárov, ktorí si stali na postriežku a nie bez výsledku. Nasledujúcu noc sa smrť punktovne dostavila a od na smrť preľaknutej ženy prevzala výkupnú summu. Po znamenitom obchode chcela smrť zmiznúť, ale žandári po dlhom zápase sa jej zmocnili a poznali v nej — obecného rýchtára.

Nový kresťanský potravný spolok. V spišských Hanušovciach sa tieto dni už utvoril kresťanský potravný spolok; doteraz má 135 údov, ktorí 232 desať korunových účasťin značili. Za predsedu spolku je vyvolený prevelebný pán Peter Kravec, farár hanušovský, za knihovodiča Ján Kovalcsik učiteľ, za kasíra Bela Rusin kovalcský majster. Spolkový sklep sa dľa možnosti okolo veľkej noci má otvoriť. Mnohého zdaru tomu novému spolku! Magurčania! nasledujte v každej obci tých v každom ohľade tak prikladných Hanušovianov! Zobudte sa už raz zo spánku a držte sa toho hesla: «Svoj k svojmu alebo kresťania kupujte len u kresťanov!»

Povýšenie platu matrikárov. Dľa «Pol. Ért.» v ministeriume vnút. záležitostí uzavreli, že na niektorých stranách honorárium matrikárov v istej miere povýšia.

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčinenie: «Vysokoctený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Váš nezaplátiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstošesťasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Váš vynález, dvojnásobno-elektromagnetický to kríž R. B. Nr. 86967; prejto prijmite ešte raz moje vrele vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

O pestovaní jačmeňa.

Jačmeň, abo jarec v plodinách hospodárskych je už od pradávna vťahnutý do kultúry. Starí grékovia už sa pestovaním jačmeňa zaoberali. Homeros viac století pred Kristom vychvaľuje jačmeň, ktorý sa výborne darí na roliach Athenov. Plinius, spisovateľ rimanský tiež spomínal ho, že «hordeum»-jačmeň je znamenitá plodina hospodárstva. Jačmeň teda je už od pradávna známy hospodárstvu. Známy je i nám, lenže i to je známo, že pestovanie jeho u nás ani na vlas nepokročilo. Je ešte vždy tam, kde bolo u našich starých otcov. To však je známo, že sa ho rodí málo, a to tak málo, že sa len siatie navráti; pri tom je drobný, na múku planý. Áno i to čuval, že dakde ho už chcú vytvoríť zo sevného poriadku. Myslím, že dobrú vec len spravím, keď prehovorím o jeho pestovaní, ako i tých vadách, pre ktoré sa jačmeň nedarí.

Medzi všetkými hospodárskymi plodinami, jačmeň vrhá najhytnejšie; v tretí rok už treba meniť siatie. Istý hospodár dal doniesť jačmeň z Čiech. Prvý rok mu zrno dalo 17 zrn, druhý osem a tretí 4 zrná, v piaty už ho nesial, ale zas si dal od inakiaľ doniesť. Nuž a naši gazdovia rok po rok vždy len ten istý sievajú, potom nie div, že jačmeň sa zrodí. Treba ho teda častejšie premieňať. Dostačí z tretieho-štvrtého chotára, netreba zadovažovať z cudzozemska. Čo musí pri premieňaní mať na zreteli, to je obsirnejšie opísané v knížke: «Hospodárska nauka o oraní, sejbe a hnojení pôdy» od Andreja Bazík. Liptó-Lúcsky.

Druhá príčina, že jačmeň sa dobrý rodí, je sama zem. Skúsil to už ne jeden, že jačmeň na slamu vyrástol veľký, na zrno ale drobný — samý pozadok. Čo je tomu príčina? To je zem, že v nej niet takej proporcie živých látok, ako žiada jačmeň. Rozpamätajte sa len na tú «špajzectlu» rastlín, o ktorej som vám písal. Jačmeň

potrebuje hodnou zásobou fosforej kyseliny zaopatrenú zem. On zo všetkých rastlín obilných najmenej dusíka potrebuje, ale tým viacej fosforu. Potom on má panský žalúdok; ani z daleka nie taký «sedliacky», aký ovos má.

Žiada si teda, aby v zemi tie potraviny boli prevažné. hotové, len požívať. On ich s jednej čiastky korenovými šťavami prevariť nevie, po druhé pre náhly jeho vývin ani času nemá, veď za 12 týždňov od zasiatia rátať už zraje. Nuž a naši gazdovia nevediac to, sami jačmeň zabýjajú, keď podeň na jar hlboko orú. S tým vyorú surovú zem a do tej sejú jačmeň a chcú, aby sa cítil dobre. Položte hladnému kus surového mäsa, či sa ho chyti? Tak i jačmeň; on žiada si uvarené «jedlo» v zemi. Preto neorme nikdy od dlane hlbšie. On to nepotrebuje. Korene má krátke a na dlaň šírky počasie v zime prevariť zem.

Zem potrebuje jačmeň ľahkú, náležite meľkú, potom od pleveľa čistú a zapravenú za sucha. Najradšej vidí vápenisté hlináčky, kypré, nie glejovité, polopieskové hlináčky. Tiež i štrkové pôdy sú dobré; na nich prv jačmeň bude ako ovos.

Naši gazdovia ho sejú po okopávaninách do repiska, šváboviska, krumpliska. Len že tú chybu robia, že tie hlboko na jar orú, potom nestarajú sa, aby v pôde dost bolo fosforu. Veď som pod repu hnojil. Áno, ale repa náležite spotrebovala hnoj, tak, že z tej látky fosforovej málo čo ostalo, veď i tak sa jej málo s maštálnym hnojom vyviezlo. Preto jačmeň na slamu je veľký. — Dusíku v zemi dosť jest, ktorý účinkuje na slamu, na zrno je len pleva, bo tá látka — fosfor v zemi chybuje.

Kto seje jačmeň do repiska, nech dá pod mieru jačmeňa aspoň 1/2 metra superfosfátu a tak mu ručím, že jedna miera nie 4, ale 7 mu dá. Superfosfát sa má plytko zaoraf. Stojí to 2 zl. 28 kr. a osohu donesie čo len dve miery viac, teda 4 zl. Čistý osoh ešte vždy je 1 zl. 72 krajciare.

Ak chceme do jačmeňa trojku ači ďatelinu siať, tak dajme v jeseni tomášovú trosku. Asíce aby sme nemuseli repisko orať pred kopaním repy, rozsejme po radoch a tak s kopaním sa so zemou pomieša. Účinkuje tiež dobre i na jačmeň i na ďatelinu, ale len v jaseň do zeme daná. Na jar nič nepoznať na jačmeni. Takto pestujú jačmeň, nebudeme sa žalovať, že je drobný, ale bude ako broky. Radím to zo svojej skúsenosti.

Jačmeň jest i zimušný, probovali ho siať tu i tu, ale pre drobné zrno a veľké nároky na pôdu odstúpili od toho. Kto by ho chcel siať, musí ho siať už počiatkom septembra do dobre vyhnojenej zeme, ktorá zimnú mokrotu dlho drží. Zrno z tohoto jačmeňa sa nehodí na múku, viac pre dobytok na krmenie. *Spadovský.*

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

DOPISY.

Mútné (Orava.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Drahý Spasiteľ náš Ježiš Kristus, táto čirá, samá láska, poníženosť a trpezlivosť, nevďačnosť predsa mlčaním sniesť nemohol, jako to čítame v pisme sv. pri uzdravení desať malomocných, keď totižto pýtal sa toho jedného povďačného z nich: «Zdálíž není desať uzdravených? Kdeže ich je deväť?» (Luk. 17. 17.) Áno aj samí pohani v nenávisti a v ošklivosti mali nevďačnikov. Aby som aj ja do počtu týchto neprislúchal, za povinnosť si pokladám srdečné vďaky prítomne vysloviť tým útrpným a milosrdným dobrodincom, ktorí k uľaveniu biedy hrozným ľadovcom ľazko navštívených mojích farníkov svojimi halierami prispeli ráčili.

Mimo — už v týchto oblúbených novinách «Kresfane» uverejnených dobrodincom, ešte nasledovné sľachetné srdcia ku pomoci prispeli, asice: P. P. Ján Svýba 1 k., Andrej Dubovän 1 k., Ján Troják 1 k., Ján Toman 1 k., Štefan Kazimír 40 h., Jozef Kotúf 20 h. spolu 4 k. 60 hal. Budapešť; dôst. pán Alojsius Králik, farár z Komjátha 5 k.; sl. Karola Konečný, učiteľka Ó-Lubló 4 k.; Jozef Pillárik, Kő-Váralja 2 k.; dôst. pán Jozef Chmela, dekan-farár Madunice nitrianská st. s veriacimi 32 k.; veľk. a dôst. pán Štefan Pironcák, kanonik a dekan od spolku sv. ruženca 10 k. a N. N. z Trstenej 4 koruny, spolu 14 k.; P. P. Matej Svidraň, Arad Szt-Márton 10 k.; z kassy sv. Antona Liptó-Lúčky 5 k.; Franko a Verona Stariček, Veľká-Bytča 2 k.; Kroz prev. p. Mateja Zeman, farára Veselovského Orava: Elenka a Janko Černochoch 10 k.; Tichomír a Zdenko Radzo 10 k., prev. pán Ján Viecha, Lessnicz špišská st. 4 k.; P. P. Anton Rieszner s manželkou Egbel nitr. st. 3 koruny.

Pán Boh tisícnásobne zaplať a vynahraď všetkým týmto milostivým dobrodincom. Teraz prichodí tá najväčšia bieda, prichodivše jar, núdza o siatie, živnosť a krm tým väčšia sa ukazuje, stojíme v ústrety zas takému hladu, aký panoval na začiatku rokov 90 tých v Orave. Ľud náš ubiedený sa s čiastky po žobraní po horných stolicích rozprchol, s čiastky hufne uteká pred hladom, za účelom nejakého zárobku do Prús, tiež hodná čiastka nášho ľudu zvlášte v kvete života súci mužovia, najlepšie to pracovné sily hnaní dotieravou už biedou a v nádeji lepšej budúcnosti sfahujú sa ta za more. No nechcejú už ďalej líčiť tento i tak až zaplakania hodný stav nášho ľudu, v mene mojích veriacich nádeje plným hlasom ešte zvolám:

«Bratia milení, neopúšťajte nás! a mám nádej že slová naše nenajdu na neúrodnú pôdu.»

S Bohom a s hlbokou úctou

Vendelín Grappa, farár.

Pudmerice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kresfane» uverejniť.

U nás minulú nedelu náš ctihodný pán farár čítali «Kresfana» v našom katolíckom čítacom kruhu asice jeden dopis zo Štjavníka o potravnom spolku. Ja som to počúval a tak mňa to pohlo, že som bol porad prinútený pero chytiť do ruky a napísať pár riadkov, jako mi stojíme s naším potravným spolkom. Nemôžem síce písať, že velice dobre, lebo je u nás ešte mnoho ľudí, ktorí len tým židáckom veria a sa od nich odtrhnúť nechcú, veď vraj je to všetko jedno, či u žida lebo u kresfana zaplatiť musí. Niektorí zase od závidosti nechcú vo spolku kupovať, lebo si myslia, že ten sklepník vraj sbohatne; bo u nášeho ľudu je to už prirodzenosť, že jeden druhému závidí. Veru takto ľazko príjeme na vyšší stupeň.

Som počul od nášeho pána farára, že v minulom roku máme okolo 600 korún čistého dôchodku. Teda z toho vidno, že keď by sme sa viacej a s ochotnosťou sobrali, židom ale pokoj dali by nám náš potravný spolok kvitol. Však to je nie len pre jedného alebo druhého, ale pre všetkých, a čo si nashromažďujeme, bude naše. Veď predtým, zakaľ sme si náš sklep otvoriť mohli, naši tu už v hojnomy počte nashromažďovani židáčkovia sa pášli z našich ľazko zaslúžených krajciarov, oni mali hojnosť a mi psotu.

Ale aj vy ženičky, keď už idete do sklepu dobre si rozmyslite kam máte ísť. Čo je ale najhlavnejšie, je to, že my, Bohužiaľ, máme tu aj katolíckeho Pána, veľkého nepriateľa nášeho spolku. Veru takého pána na ďaleko neni, lebo jemu je najväčším priateľom ten, ktorý mu vie najviac klebiet natrúsiť proti spolku. To už veru na milosť pána sa nesvedčí nijako. Medzi pány je on pán, lebo liberálom je až po uši, ale pred nami neváži nič.

Jeden roľník.

Krušovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným mojím riadkom v našom oblúbenom «Kresfane» miestočka dopriať.

Keď mala byť voľba na ablegáta v Žabokrekách a židovskí liberáli silno behali a všemožne kortešovali, tak aj ja som dostal povolanie od prev. p. farára Budováryho zo Šišova, aby som im prišiel jak dobrý ľudový korteš napomáhať. Tak som aj išiel na fasiangovú nedelu hore spomenutému pánu farárovi a už ma u nich jeden z ľudovej strany tiež dobrý korteš z Noroviec čakal. Tak sme šli spolu do Veľkých Hostí. Tam boli už naši ľudovi voľiči sídení u jedného gazdy menom Jozef Hostačný. Bolo

ich tam 20. Jak sme došli medzi nich, sme ich pozdravili, jak sa kresťanom-katolíkom patrí a oni nás vlúdne privítali. Potom som im začal vyprávať, že čo naša ľudová strana chce a čo je ona jaká strana, a jako chce ona odpomôcť gazdom, remeselníkom a jedným slovom každému, kto ju neopustí.

Tú radosť moje pero neni vstave opísať, jakú tí ľudia tam mali v ten čas. Sláva takým voličom!

Musím poznamenáť, že pán podrychtár bol silný liberálny korteš, a toho som s pomocou jeho ctenej manželky aj jeho syna do nášho ľudového tábora získal. Nech Pán Boh živi a požehná takého smýšľania ľudí!

Na druhý deň som prišiel do susednej obce Pochabán. Tu sme mali boj. Vijnúc troch ľudových voličov, všetci boli v židovských vreciach. Prišiel som k pánu rychtárovi a bohužiaľ! našiel som ho pri pálenke. On sa ma pýta, čo som prišiel. Hovorím, prišiel som ľudových voličov navštíviť, poučiť a posilniť, aby sa držali pri našej strane.

On mi na to hovorí, aby som mu ukázal dovoľenie od pána slúžneho. Ja som mu povedal, že nepotrebujem toho, lebo ja idem voličov posilniť každého v jeho dome a nie na ulici.

Tak som aj tu k tým trom ešte troch získal. A pán rychtár až tak od jedu za mnou zubami škripal. — Moj kamarát bol u pána Kajána, aby zapriahol. Päť ich už sedelo na voze a pre šiesteho som išiel. Tým som kázal, aby pomaly išli hore na cestu, že ja s tým jedným príndem. No tam ma už napadli pán Keller, jáger Stumerov, traja hájníci a pán rychtár a dva žandári. A hneď na mňa, že ja kupujem voličov, aby ma zviazali žandári. Ja som na to povedal žandárom: ak Keller kupuje, ale ja nie, lebo mi nesmieme a peňazi nemáme na to židovských. — Zakiaľ som sa od žandárov vybránil, zatiaľ mi toho voliča uchvatli. A ešte im nebolo na tom dosť, že mňa prenasledovali, lež aj za tým mojím kamarátom utekali a chceli ho nabíť.

Tak prosím, taká je tá liberálna vláda; im je dovolené všetko možné, a nám nič, len trpeť. Ale predsa navzdor tomu všetkému nech žijú aj pochabanskí ctení ľudoví voličia, lebo do konca vytrvali. Sláva im! Všetkým ďakujeme Pánu Bohu, že sme porazili ten hnusný liberalismus!

Nech žije ľudová strana, nech žije náš milovaný ablegát Dr. Franc Major!
Jeden verný ľudák.

Jablonica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Smutné časy prichádzajú na nás, veď človek sa musí báť i von vinsť zo stavania. Snáď v celej krajine sa to ešte nestalo, čo u nás; nenie div, že nám stotoční ľudia vyhýbať budú, ako nejakým z illavského áreštu utečeným lotrom. Sotva sa rozlúčili občania s fašiangom a do lóna

Abrahámovho sa položili, jejich sen sladký pobúril im smutný chýr, že v noci voľakto zastrelil nášho duchovného cez okno. Každý ponáhľal ku fare presvedčiť sa, čo sa stalo. Dvoje tabule na kancelárii rozgruzdané na capart, brokov vo stene, v ráme, v špaletnách dosť, ba i tieto prerazili. Náš milovaný duchovný pastier smrti bol podobný; služby božie populcové veriaci s plačom sprevádžali.

Že sa nestal obetou sprisahanej proti nemu sberby, každé kresťanské srdce sa radovalo.

Útok sa stal nasledovne:

V noci medzi 12. a štvrt na 1 hodinou voľakto velice sa dobýval bránou do gángu, na to asi za 3—4 minuty počul p. farár silný výstrel z flinty pred oknami farskými. Samosebou sa rozumie, že veľký strach nadišiel všetkých, tak, že ani hnúť sa nemohli. Po vystrelení ešte silno trepal na kuchynské okno. Z tohoto vidno, že chcel zúmyselne nášho duchovného zabiť. — A keď sa smiem pýtať, za čo? komu že stojí v ceste? Kto pozná včulajšie pomery jablonické a okolia jeho, ľahko uhádne príčinu. Mnohí radi by mu videli päty, lebo skrze založený poľnohospodársky spolok pobúril pijavice nielen v Jablonici, ale i na okolí.

Mrzí to nepriateľov jeho, že sa už nedajú dožiť tí sprostí sediaci ako doteraz to bolo; on ale sa stará o ľud zúbožený. Vôbec ukrižovali by každého, kto je priateľom ľudu a spolku. Nešajú nikoho, nech je to bárs aj gróf, i ten je šuviks pred nimi, že sa opováži spolok všemožne zastávať a napomáhať. — Surovosť jejich tak ďaleko ide, že svoje nemastné gamby otvárajú — dobre hovorí porekadlo: «od hlavy smrdí ryba», aj u nás je to podobne.

Inkvizícia sa viedla tak po nitriansky. Pán veľkomožný slúžny senický až na tretí deň sa uponížil do Jablonice pozreť, dozaista nemal času — bol na poľovke alebo v Žabokrekách pri voľbe — kdežto inokedy nebolo konca kraja šňahanu, keď nejakému pajesovi len okno vytĺkli.

Ešte sa nezabudly inkvizície počas volieb, vtedy vyrukovalo všetko. Dnes sa schádzajú, radia sa, ako by to mohli udusiť. Medzitým žandári našli šlapaje, ktoré viedly z dvora Mittáka až pod okno, kde bolo strelené, a odtiaľto nazpäť do dvora jeho. Zvedaví sme, či tá spravodlivosť sa ukáže.
Jabloničanka.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 hal. 50 výtiskov 18 korún, 100 výt. 35 kor.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Jano z Búdy, Chynorany. Ako badáte, máme o tej istej veci viacej dopisov, v nichž prechmaty liberálov dopodrobna uvádzajú. Dopisovatelia mali by sa sdržovať akéhokoľvek aj vtypného rozumkovania a mali by len udalosti opisovať stručne. Keď by sme z vášho dopisu vynechali všetko vtypkárstvo (jako to s dopisy vždy robíme), vtedy by z vášho dopisu nezostalo nič.

R. Tekula, Pudmerice. Meno vaše dali sme v administrácii opraviť. Články od vás prijímame, ale žiadame len také, aké ste doteraz nám posielali, teda kratšie.

Jahim Paskuluj, Oslany. Proti dopisu vo «Vlast a Svete» uverejnenom mali by ste do «Vlasti a Sv.» písať. «V. a Sv.» sú noviny vládne, teda musejú mlčať o všetkom, čo by sa dobrobytu ľudu týkalo. O politických pomeroch sa z nich vôbec nič nedozviete. — A tie pekné obrázky? To je jakoby hračka pre deti a pre hlupáčkov, ktorí podobajú sa deťom. Každý, kto číta «Vl. a Sv.», mal by neomylné aj iné noviny čítať.

M. Valenta, L. Torontál. Tie knižočky sa už veru minuly.

B. F. P. Ivánka. Celé meno ste si mali udať.

J. Kr., Dovalov. Ak chcete dačo poriadného, obráťte sa na firmu: Ján Havlásek, kamenár, Olomúc, Morava. Tuto sú náhrobníci veľmi drahé.

A. Ščasný. Dopis váš odložili sme si. Upozorňujeme vás, aby ste na tých poblúďilcov liberálnych sa tak veľmi nehoršili — veď im svedomie dosť trápenia pôsobí.

B. J. v Ó. (tekovská). Na žiaden pád nevyhľadávajte ďalšie pravoty, lebo by ste istotne aj trikrát toľko útrat mali. Treba sa vyrovnáť.

Skripalský korteš, Suchter Ján Kováč. Dostali sme list pod vašim menom o vašej manželke. Odpíšte nám a dajte potvrdiť vaše riadky pánom Jánom Turčekom, aby sme boli istí, či si z vás nerobí dakto len žarty.

R. B. Nové Mesto. Adressujte: Redakcia «Obzor», Lipt. Sielnice (Liptó-Szielnicz). «Slov. N.» sú vládne; ich redaktor študoval za slovenské peniaze na slovenskom gymnaziume. Škoda sa na ne dopytovať.

Do V-Šurian. Mý vám len v tom páde môžeme pomôcť, jestli za véasu ohlásite sa a udáte na všetko aj svedkov. Ľudová strana nikdy nekázala nikomu, aby nadoval — za to ide trest. Kde sú ľudia rozumní, obozretní a slova istí, tam sa dá pomáhať a sme už nejednému pomohli.

Do Füssu (Tekov). Cesty dobré potrebné sú každému občanovi. Jestli raz predstavenstvo obce podpísalo smluvu, tam už nič nespomôže. Jestli nepodpisalo, vtedy sa vám na to hocktorý fiškál chytí a vyhráte.

Ján Minárik, D. Vestenica. «Vybrané spisy Zaoska» už v najkratšom čase istotne obdržíte. Podobizen p. pô-

voedu sa tlačiarovi nepodarila, musel obstarat si novú a to ho zdržalo.

Smolenický. Ale ako-že to píšete, že vraj: «srdcecsnú scsedrú»? Však máte predsa p. učiteľa dobrého. Píšte nám po slovenský.

K našim obrazom.

Zebra je pekný zver s bielobarevnými stuhy zdobený na srsti, a podobá sa malému koniku. Sdržuje sa v Afrike, kde chodí hromadne ako iné divoké zvery. Chytať sa dajú ľahko; musejú ich na dobrých koňoch naháňať a

Lovenie zebri.

tak potom ustalé ich pochyťajú, ako to na tom menšom obraze vidíte. Zebry dajú sa aj skrotiť a konajú v skrotenom stave veľmi dobré služby, lebo sú silnej sústavy. Zapriahnuté do voza vynímajú sa veľmi pekne, ako to vyobrazuje náš väčší obraz, kde predstavujeme vám poštový voz u Búrov. Búri zvykli spriahať svoje zebry s muliciami. I na našom obraze sú tak spriahnuté.

Spisy redakcii zaslané.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplätné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 1. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplätná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnoho-krát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·20—9·75 kor., peštianska 9·15 9·65 kor., z Báčky 9·15 kor., banátska 9·05—9·55.

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·15—5·25 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·80	15·50	15·20	14·80	14·40	14·—
	6	7	7½	8		
	13·50	12·50	11·50	6·60		

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún. hrubé 10.— korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. *Hrach:* 09·00—11·20, lúpaný 20·——. *Šušovica* horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—.

Mak: 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová —. Lu-

cerna 43·—38·—, všetko 50 klg.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klg.

Majetok na predaj.

Pekný dom, pajta, pekná ovocná zahrada, 1 hon 16 katastrálnych jutár zeme, 2 jutrá hory a právo obecného pašienku. Ďalej pár koní, 1 krava, všetko hospodárske náradie, izbenné a kuchynské náradie a potrebné zrno do domu. Kúpna cena 8000 korún. — Na predaj je ešte aj menší majetok, 8 kat. jutár zeme, pajta a hospodárske náradie. Kúpna cena je 3000 korún.

Bližšie zprávy podá

Ján Blanárik
Antunovácz Pozsega m.

Prijme sa do učenia.

Hľadáme kresťanského, asi 13—14-ročného, z dobrého domu pochádzajúceho chlapca do svojho obchodu s miešaným tovarom. Radi by sme boli, keby ten chlapec okrem slovenčiny i inou rečou hovoril,

Bratia Meress, kupci
v Námestove (Orava.)

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. **Leopolda Borossy-ho**, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Oznam.

Ružomerská Priemyselnícka Banka dáva aj väčšie požičky na 10, 15, 20 až 25-ročnú amortysáciu. Kto by sa o túto požičku uchádzal, nech si zaopatrí výťah z gruntovnej knihy a nepohnutelný majetok dá úradne ošacovať, a potom už či osobne alebo písomne nech sa na Banku obráti, ktorá túto záležitosť v najkratšom čase vybaví.

Správa Banky.

Odpredaj majetku.

V **Lazanoch** (pri Kláštore, Turčianska stol.) zo slobodnej ruky predávam majetok, pozostávajúci z domu na bývanie s hospodárskymi stavbami, 16 katastr. jutár orácej zeme, 6 jutár lúk, 5 katastr. jutár pašienku, z vlastnej a urbárskej hory. Cena 4000 zl. (8000 korún).

Emil Volko

v Kláštore (Znióváralsa, Turóczm.).

Poistenie proti ohňu

založené roku 1824.

Viedeňsky c. kr. úradne zaznačený proti ohňu vzájomne poisťujúci ústav

prijíma každé poistenie proti ohňu, a síce: budovy náradia, šaty a iné k zariadeniu potrebné veci, ďalej: kupecké sklady a hotovizne, obchodové zariadenia atď. najlacnejšie a pod najprajnejšími podmienkami proti ohňu poisťuje. Viedeňsky c. kr. zazn. proti ohňu vzájomne poisťujúci ústav, je jediný ústav, ktorý z čistého dôchodku poisteným podiele dáva. — Roku 1898 20%, 1899 20%, 1900 20% a 1901 20% zo zaplatených poplatkov poisteným zpiat vyplatil. Záložné základiny (reserva) čisté od všetkej farchy do konca roku 1899 činia vyše 8.100.000 korún. Stav poistenia koncom roku 1899 vyše 1.835.000.000 korún.

Poistenie života odporúča a vysvetlenie snažne podá

hlavná agentura v Iglove (spišská stolica)

Štefan Žajtlik.

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uhadnovený).

Čtený Pane! Moje ošipané nežraly a byly vel'mi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojích ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na poďiv! nestačím svoje ošipané dost krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najosozejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného prášku.

31/10. 1900.

S úctou
Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Cópia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici písanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisedeväťstojeden.)

(Notárska pečaf.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách. je k dostaniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy poštu: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

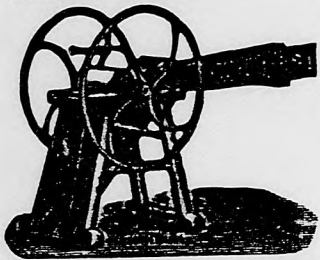
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláťačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

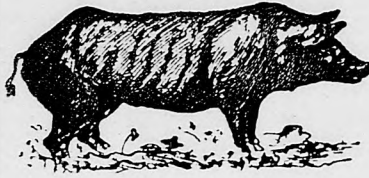
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trencsénmegye.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti dúlu sviň,

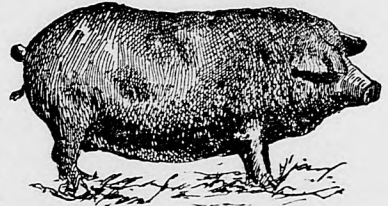
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmieni týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balika franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kostí znamenite účinkujúci **Balsam proti lámke** ktorý už premmnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus napadne posiluje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40** skl. s návodom je

Od 25 rokov známe a chýrne karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

Jánom Friedrichom, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym domácim liekom proti zapchaniu, zašlia-movaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, žltej žile, výspy, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť pošle sa poštovou poukážkou, tak zasielka piluliek pošle sa s vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než 1 balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo

J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešp. stolica).

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Veľactený pane lekárnik! Prosím, zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondrej Novák, roľník, c. 17.

Čtený pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok veľkú bolesť a mnoho peňazi som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som začal užívať Vaše pilulky. Tak nech Vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najďalej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, dňa 18. okt. 1898. S úctou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule.

V Barandě, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou Vinc Vég, farár.

Urodzený pán lekárnik! Znovu prosím jeden závitok z Vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Čtený p. lekárnik! Raďte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky pošlať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypyujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať.

V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene 10.000 korún. Spolu 1135 výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozposiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie ajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Na veľmi mnohých vyznačenie a aj na londýnskej výstave obdržala veľkú zlatú medajlu a čestný d.plom

„Sväto-Antonská“ fabrika na kosy

Ochranná známka

pošle hockomu svoj hlavný cenník o všeobecne obľúbených, svetochýrnych a aj na londýnskej výstave vyznačených «Sväto-Antonských» striebro-ocelových kosách. Jediný a výlučný rozsielateľ a hlavný prepavač 100 korún vyplatí tomu, kto z inej fabriky vie Sohr «Sväto-Antonskú» kosu preukázať. 200 korún vyplatí tomu, kto zpomedi týchto 100 kôs vie 5 zlých preukázať.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill

ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v zfhajúce sa na objednávanie kôs.

«Sohr Sväto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa zhotovu e sa z najľahšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebrooccele, pred odoslaniem sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárske mu obecnstvu.
2. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa má tenúlinkú kínu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sa nevyštrbí, najtrvdší lesný jačmeň prave tak ako aj to najrozčuchanejš e o ilie snadno kosí.
3. Sohr Sväto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200 — 50 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s namahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Sväto-Anton ká»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kovačovi dať, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechytí inú do ruky.

Mnohé poďakujúce uznávacie a onjednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cenník nech si každý žiada na dopisovanke.

Sberateľom výhodu. Diamantovo-ocelová britva s triročnou zárukou, kus po 1 zlatý 50 krajciarov.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Pretná e zabránený.)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorľavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluidu», ktorý v apatieke v Stubici (Horvatsko dorábajú. No, myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na prábu 12 fľašiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhanía v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nehomol. Desaf dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všetcia susedia prišli obdivovať tento čarodějny prostriedok, ktorý mi pomohol. Všetcia vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúci sa, že máva horúosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a kríže. Dal som mu fľašku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodějného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cíti v prsách. Pomyslite si drahí ľudia, o 2 dni prišla jeho žena podakovať sa, že jej «Elsa-Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdeli mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: úbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatieky, staré baby tiež probuvaly, čo len mohly, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» priravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desaf kvapiek z «Elsa-Fluidu» do mlieka, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu fľašku a a hovorím: «No, netrúpte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve fľašky miesto jedne. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne: EUGEN V. FELLER apatekár v Stubici č. 18. (zahrebská st.). A tento liek ani není drahý: cena 12 fľašiek 5 korún a poštu platí tiež apatieka. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dní suseda vrátila mi 20 fľašiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obci a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyliečilo dieťa zo zrádnika, druhému odstránilo hlisty; výborne im pomáhal proti behačke, proti boleniu zubov, svrabu, odstráni líšaj, ružu, rany, krče; bolenie žalúdka, naval k daveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dľa tohto teda vidno, že Elsa-Fluid výborne úkuje proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechely žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluid a hneď žraly. A tak môžem povedať, že toto je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užívá proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržali píšete zreteľne:

EUGEN V. FELLER apatekár

STUBICA č. 18. via CSÁKTORNYA (zahrebská st.)

Keď si objednáte 12 fľašiek «Elsa-Fluidu», tak máte platiť 5 korún; ktorí si ho objednájú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Opravdový Fellerov «Elsa-Fluid» musí na všetkých návodoch o upotrebení a na každej fľaši takú ochrannú známku mať, ako je tu vyobrazená, s menom «Elsa» a podpisom «Feller». Liek je od zdravotnej vrchnosti preskúmaný a odobrený. Na výstavách v Paríži, Ríme, Londíne, Nizza a Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medailou,

Zák. zazn. Ochranná známka

krížom a čestným diplomom. Fellerov Elsa-Fluid má sa obejdnat len na poštovú dobičku alebo za peniaze vopred poslané. — Stojí spolu s poštovým poplatkom, kistničkou a návodom jeden tucet (12 fľaš) 5 korún, dva tucety (24 fľaš) 8 korún, 60 halierov, 3 tucety (36 fľaš) 12 korún 40 halierov 4 tucety (48 fľaš) 16 korún, hoc kam zaslane.

Každému rád odpišem, že som bola od 20 rokov ochromená a Fellerový Elsa-Fluid ma zachránil. To píše Michalová Stácz, B-Szarvas. 1901.

Kto chce obdržať opravdový «Fellerov Elsa-Fluid» nech si ho písomne objedná a vypíše zreteľne adresu na jediné miesto dorábacie:

Eugen V. Feller

apatekár

v. Stubici, Kostolná ulica č. 18. (Zahrebská stolica).

Hlavný sklad v Budapešti u apatekára Jozef Török, Király-utca č. 12. Eggerová apatieka k «Palatinovi» Váci-körut č. 17. a u apatekára Bélu Zoltán Nagykorona-utca č. 23.

Kto si rád má svoje zdravie, nech si objedná čarodějny prostriedok Fellerov „Elsa-Fluid“.

Tak píše

Štefan Juhász,
Duna-Földvár.